

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

Sisäministeriön lausuntopyyntö SMDno-2017-146, 12.3.2018

Suomen Kuntaliiton lausunto Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportista

Suomen Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen työryhmäraportista.

Koulutus uudistuksen yhtenä johtoajatuksena on tuottaa Pelastusopistosta valmistuville sellainen osaaminen, jolla toimialan kyky tuottaa ensihoitopalveluja säilyy korkealla tasolla. Kuntaliitto ei ole täysin vakuuttunut, että sosiaali- ja terveysministeriön muokatessa ensihoidon tehtäväkenttää ja samalla edelleen nostaessa henkilöstön osaamisvaatimuksia, sosiaali- ja terveystoimen perustutkinto riittäisi jatkossa lunastamaan uudistuksen tavoitteet tältä osin.

Raportissa esitetty moduulirakenteen hyödyntäminen on perusteltua niiden tarjotessa aiempaa suurempaa joustavuutta koulutuksen toteuttamiseen kaikille eri henkilöstöryhmille ml. sopimuspalokuntahenkilöstön sekä vapaaehtoiset. Erityisesti varautumisen koulutussisältöjen suhteen moduulit mahdollistaisivat joustavan täydennyskoulutuksen sekä pelastusalan henkilöstölle että muille Pelastusopiston asiakkaille.

Pelastusopiston roolia toimialan koulutuksen järjestämisen kehittäjänä korostetaan raportissa perustellulla tavalla. Opiston tulee edelleen panostaa oppilaitosyhteistyöhön korkeakoulujen kanssa, jotta opiskelijoille ja täydennyskoulutautuville avautuu entistä monipuolisempia sisältöjä osaamisen syventämiseen. Tärkeätä on varmistaa, että alan korkeakoulututkinto (amk) antaa riittävät valmiudet tiedekorkeakouluopintoihin. Tärkeä keino edellisen tavoitteen saavuttamisessa on syventyvä yhteistyö korkeakoulujen kanssa ml. opintoihin hyväksyttävien kurssien suorittamisen mahdollistaminen tiedekorkeakouluissa.

Asiantuntijakulttuurissa on pelastuslaitoksissa edetty erityisesti turvallisuuspalvelujen osalta, mutta muutos on ollut oletettua hitaampaa. Tällä hetkellä pelastajien keskuudessa oikeaksi työksi edelleen liian usein määrittyvät ainoastaan hälytystehtävät, eikä ammatillisuuden vaatimusten nähdä koskevan vastaavalla tavalla muuta työaika. Henkilöstöryhmien välinen työkuultuurillinen eriytyminen heikentää organisaatiotehokkuutta ja tästä näkökulmasta arvioiden asiantuntijakulttuurin istuttaminen jo pelastajan työhön on perusteltu kehityssuunta.

Kuntaliitto pitää raportin puutteina sitä, että koulutusjärjestelmän nykytilannekuvaus jää teoreettiseksi ja irti työelämäntasoisista huomioista. Raportista puuttuu esimerkiksi analyysi sekä ratkaisuehdotukset useassa yhteydessä tunnistetuista esimiestyön haasteista erityisesti paloesimiehen työssä.

Lisäksi raportista puuttuu analyysi siitä, kuinka tällä hetkellä alalle hakeutumisen yhteydessä korostuvat motivaatiotekijät – kuten lyhyt opiskeluaika sekä palomiehen työn rinnalla toisen ammatin harjoittamisen salliva työaika – horjuisivat koulutusjärjestelmää muokatessa ja mitä vaikutuksia muutoksilla hakijaprofiiliin olisi. Molemmat edellä mainituista motiiveista ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät ole omiaan sitouttamaan henkilöstöä toimialan muuttuviin tavoitteisiin tai tehokkuuteen.

Edelleen täysin huomiotta raportissa on jäänyt se, kuinka esitetty koulutustason nosto vaatisi muuttamaan työyhteisöarkea. Ei ole todennäköistä, että nykyistä korkeammalla koulutus- ja osaamistasolla olevaa henkilöstöä voitaisiin tehokkaasti hyödyntää, ellei toimenkuvia ja työn järjestelyjä sekä sitä kautta koko pelastuslaitoksen työkuiltuuria voimakkaasti muokattaisi. Tästä näkökulmasta arvioiden olisi perusteltua piirtää kuvausta siitä, kuinka suunniteltu koulutusuudistus tulisi ottaa huomioon pelastustoimen arkea ja laajentuvaa tehtäväkenttää pelastuslaitostasolla suunnitellessa.

Koulutusvaatimusten nostaminen merkitsisi myös toimialan kustannustason kasvua. Julkisen hallinnon säästötavoitteiden määrittäessä toimintojen kokonaisuudesta, olisi tällöin välttämätöntä toimialan kustannustehokkuuden parantaminen vastaavien säästöjen saavuttamiseksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja,
alueet- ja yhdyskunnat

Vesa-Pekka Tervo
pelastustoimen kehittämispäällikkö

TIEDOKSI Kuntaliiton kirjaamo